

EL JOC EN ELS RACONS D'ACTIVITAT

Mercè Blanch*

1. INTRODUCCIÓ

La proposta de comunicació per a les IV Jornades d'Innovació a l'etapa d'educació infantil de l'ICE de la UAB que teniu a les mans correspon a una experiència realitzada per l'equip de mestres del CEIP El Pi, de Sant Pere de Ribes (El Garraf). El nostre parvulari porta uns 15 anys treballant per racons, entesos com una proposta globalitzadora. Durant tot aquest temps hem anat evolucionant i aprofundint al voltant del concepte joc-aprenentatge; hem arribat a entendre que si hem de tenir presents els interessos de les nenes i els nens, el joc ha de ser l'eix bàsic del nostre treball i organització i és a través dels racons que intentem fer-ho.

Entenem que el joc és la base de l'aprenentatge, ja que:

- és una activitat pròpia de l'infant d'aquesta edat;
- és una activitat que proporciona plaer;
- l'activitat és tan agradable que el qui aprèn la considera a la vegada treball i joc;
- és una activitat que s'ha de dur a terme a partir de la seva pròpia iniciativa i amb interacció activa amb el seu entorn, la qual cosa desenvolupa la seva capacitat biològica, que dona lloc a la intel·ligència;
- és una activitat espontània per tal de facilitar l'ús de la intel·ligència i la iniciativa;
- és una activitat que per ella mateixa és motivadora, la qual cosa ens porta al coneixement a través de l'activitat;
- és una activitat que desenvolupa la imaginació, primer pas a l'activitat cognitiva;
- és una activitat comunicativa, d'acció intel·ligent i procés social;
- és una activitat d'autocontrol del pensament.

*CEIP El Pi. Sant Pere de Ribes.

És per tot això que durant els anys aquest concepte ha anat evolucionant en el nostre plantejament de racons.

2. DEFINICIÓ DE RACÓ, OBJECTIUS I DISTRIBUCIÓ

2.1. Definició

Un racó al CEIP El Pi és un espai d'activitat (Cinta Vidal i M. José Lagua) on accedeixen lliurement les nenes i els nens de diferents edats. Les activitats són obertes, és a dir, tenen diferents possibilitats i resultats. Les nenes i els nens les poden realitzar individualment, en parella i, bàsicament, en petit grup. El docent es converteix en el mediador entre els aprenentatges i les nenes i els nens.

2.2. Objectius dels racons

2.2.1. Potenciar un infant que sigui actiu, autònom, amb criteri i capacitat d'elecció

Cal oferir activitats de joc, d'experimentació on les nenes i els nens puguin temptejar, organitzar, modificar, etc. Elles i ells han de tenir l'oportunitat de triar companys, racó i activitat. També és molt important que tinguin els materials a l'abast.

2.2.2. Potenciar un infant capaç de cooperar amb els altres

Cal que les nenes i els nens argumentin i negociïn. Hem de possibilitar el treball en petit grup d'edats heterogènies i la col·laboració amb les mares i els pares. La mestra ha de tendir a oferir un rol docent mediador.

2.2.3. Potenciar un infant capaç de generalitzar els aprenentatges

Hem de tenir en compte la globalitat de la realitat i potenciar activitats útils i amb sentit, en les quals es respecti el ritme individual de realització i resultats. Un objectiu molt important per nosaltres és potenciar una observació i avaluació del què i el com ensenyem.

2.3. Distribució

Atès el volum de l'escola ens hem vist amb la necessitat de buscar estratègies

per afavorir l'observació i l'avaluació, així com el treball en grup dels docents. Per això ens hem distribuït en tres línies en cadascuna de les quals hi ha: un grup de P 3 anys, un grup de P 4 anys i un de P 5 anys. Cada aula està destinada a un racó i l'aula d'ús múltiple, també. Aquesta distribució permet a cada línia disposar de quatre racons que els infants poden triar.

3. DIFERENTS MOMENTS D'UNA SESSIÓ DE RACONS

A partir dels objectius esmentats, l'organització dels racons es divideixen en tres grans moments.

3.1. Un primer moment de planificació de l'activitat en la qual els alumnes trien el racó al qual volen anar. Aquesta tria passa per la negociació i el pacte entre els companys i l'adult. Els infants es van repartint lliurement per les diferents propostes de racó que s'ofereixen. A cada racó hi accedeixen nenes i nens de diferents grups-classe i de diferents edats, així com alguna mare o pare i la mestra.

3.2. El segon moment és el que considerem d'activitat pròpia del racó. Els infants estan treballant una hora en activitats que sorgeixen d'ells mateixos a partir dels materials que tenen al seu abast, i que estan pensats per fomentar activitats de:

- Experimentació i manipulació. Racó de mirar, tocar i buscar: material de l'entorn natural i tot allò que permeti una experimentació i investigació (sorra, aigua, tubs, balances...).
- Desenvolupament matemàtic. Racó de jocs de taula: recorreguts, cartes, dòminos, bitlles, golf, futbolí, etc., i tot allò que afavoreixi la utilització d'aspectes matemàtics.
- Pensament espacial. Racó de construccions: peces de diferents tipus que permetin l'evolució del pensament espacial, lògic, matemàtic, estètic...
- Tècniques plàstiques i visuals. Racó de l'artista: material de reciclatge, pintura, fang, papers de diferents qualitats, colors, cartró, cordes, llibres d'art... i qualsevol material que desperti la imaginació artística.
- Expressió i canalització de vivències i emocions. Racó de la caseta: cuineta, nines, botiga, disfresses, eines, perruqueria i barberia..., per afavorir el desenvolupament del joc simbòlic.

La intervenció del docent en aquest moment d'activitat és vetllar per mante-

nir l'activitat constant dels alumnes, observar i adequar la seva intervenció als instants clau per enriquir l'activitat i cal que presenti conflictes per fer que els alumnes resolguin tots sols una tasca i d'aquesta forma puguin avançar.

3.3. El tercer moment de la sessió de racons passa per l'explicació als companys i al mestre dels treballs fets al racó. És el moment que anomenem «rodona de posada en comú».

La majoria de les nenes i els nens d'una mateixa aula no han coincidit en el racó i alguns ni tan sols amb la mestra. Això vol dir que és vital poder explicar a la resta del grup què ha passat mentre eren amb una altra mestra i amb altres companys.

Aquest és un moment per reflexionar, compartir i prendre consciència del treball realitzat... En definitiva, distanciar-se d'allò més afectiu i elaborar idees més abstractes per representar la realitat.

En aquest tercer moment, el paper ha de ser de conductor del diàleg i de recollida dels interessos sorgits per intentar incloure'ls en el treball posterior d'aula; d'aquesta manera s'aconsegueix garantir el ligam del treball dels racons amb el d'aula.

4. CONCLUSIÓ

L'equip de mestres d'educació infantil del CEIP El Pi continua en aquest treball amb actitud de reflexió –acció entorn del tema del joc. Darrerament l'equip està aprofundint en les situacions de cooperació en els moments de joc espontani, joc motriu, joc en els racons...

Entenem que només a partir de la reflexió individual i en equip de la pràctica diària podem continuar en aquest procés de transformació i millora constant que necessita i mereix l'escola i els seus grans protagonistes: els infants.

5. BIBLIOGRAFIA

- BORRÀS, N. El tractament de la llengua escrita dins un enfocament globalitzador. *Guix*, núm. 251, gener de 1999: 11, 12, 13, 14, 15 i 16.
- BORRÀS, N., Cuadras, M. i Ollé, M.: *Els racons com a coherència educativa*. Dossier inèdit.
- *Els racons, una experiència de treball a pàrvuls 5 anys amb grups classe barrejats*.
 - *Els racons, una manera d'entendre el procés d'ensenyament-aprenentatge*.
 - *Els racons, una experiència de treball amb grups classe barrejats*. *Guix*, núm. 193, novembre de 1993: 24 i 25.